

СВЕВИЋЕ

ЛИСТ ЕПАРХИЈЕ БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКЕ ЗА ВЈЕРОНАУКУ, ХРИШЋАНСКУ КУЛТУРУ И ЖИВОТ ЦРКВЕ

БРОЈ 8,

ВИДОВДАН - ПЕТРОВДАН 2003. ГОДИНА

ЦИЈЕНА 1 ЕВРО

Из садржаја:

* Свети архијерејски сабор
СПЦ: БРИГА ЗА ЈЕДИНСТВО

* Народ препознаје
непролазна дјела

* ЈЕЗИК И ПАМЋЕЊЕ,
прилови:

- др. Д. Петровић
- др. Д. Ђупић
- др. М. Пижурица
- М. Мићовић

* Предање: ПЈЕСМА О
КОМСКОМ ИСПОСНИКУ

* Историја: Л. К. Лковић -
КРАТКО ЖИТИЈЕ МИЛОША
(К) ОБИЛИЋА

* Знамените Српкиње:
МНОГИ ВИ СЕ ПРЕД
ЊИМА ПОСТИЦИО

* Књижевни живот: Д. Ерић, Ј. Дујовић, М. Чоловић ...

* Монахиња Амфилохија: "О, КОСОВО, ГРДНО СУДИЛИШТЕ"

* "СВЕВИЋЕ" за младе

* Из летописа Епархије

СВЕВИЋЕ

Оснивач и издавач
Епархија Будимљанско-
никшићка, манастир Ђурђеви
Ступови, Беране
www.e-budimljansko-niksicka.cg.yu
E-mail: ep.budimljanskaZcg.yu

Редакција

Др Јово Медојевић, мр
Буди-мир Алексић, јереј професор
др Борис Б. Брајовић, игу-
манија Ефимија Никчевић,
Зоран Локтионов, протојереј
Драган Ристић, Радмила
Мишев, Весна Тодоровић,
Бождар Зонић, Влајко
Ђулафић, Драгиша Маџгал

Дописници из иностранства

Ранко Радовић (Торонто),
Милан Ристановић (Париз)

Главни и одговорни уредник

Драгиша Маџгал

Компјутерски слог

Иван Ракочевић

Техничка припрема инјернета

Небојша Вуковић
Боро Богавац

Адресе за слање рукописа и претплатничких адреса:

84000 Бијело Поље, "Пегаз",
ул. Недељка Мердовића 66,
тел/факс: 084/484-356;
84205 Мојковац, Насеље
Амбарине бб, Тел/факс: 084/473-508
(с назнакама: за "Свевиће")
Рукописи и фотографије се
не враћају

Цијена: 1 ЕВРО

Годишња претплата: 15
ЕВРА

Средства уплаћивати на
име: Епархија Будимљанско-
никшићка, жиро рачуни број:
55600-672-4-154 (девизне
уплате) ЗОП Беране и 40811-
623-7-112, са позивом на број
4403-1547 (за динарске уплате),
Монтенегро банка, филијала
Београд, с обавезним назнака-
ма: за "Свевиће"

E-mail: pegaz@cg.yu

Тираж 1000 примјерака

Штампа: Пегаз - Бијело Поље

Лист је регистрован у
Републичком секретаријату за
информације, бр.04/01-257 од 21.
марта 2002. године

Свети архијерејски сабор СПЦ: БРИГА ЗА ЈЕДИНСТВО	4
Драгиша Маџгал: ОДБРАНА СРПСКОГ ЈЕЗИКА	6
Мајија Бехковић: ПОБУНА ЈЕЗИКА	6
Др Драгољуб Петровић: ЈЕЗИК ОД ЈЕДНОГ СЛОВА И НАУКА ОД ЈЕДНЕ ВИЈУГЕ	7
Др Драго Ђујић: ЦРНОГОРСКИ ЈЕЗИК - ЛЕКСИКА НЕУКИХ ...	9
Проф. др Мајко Пижурица: ДА ПРИВАТНИ АВЕТЛУК НЕ ПРЕ- РАСТЕ У ДРЖАВНУ ПОЛИТИКУ	11
Милутић Миновић: ЊЕГОШ И ЦРНОГОРСЦИ	12
ОНИ СУ ЛАЖ	16
ОСНОВАНО ДРУШТВО ЗА ЗАШТИТУ ЂИРИЛИЦЕ	16
НАРОД ПРЕПОЗНАЈЕ НЕПРОЛАЗНА ДЕЛА	17
Монахиња Амфилохија: СВЕТА ПЕДЕСЕТНИЦА - ПОЧЕТАК НАШЕГ ВЈЕКОВАЊА У ГОСПОДУ	18
БЛАГОСЛОВ, ХРИСТОС, КРСТ	20
Др Јован Делић: ПИВА, КОСТА	21
Мр Пејко Бошковић: ДУХОВНИ И СВЕТОВНИ ПРВАК	23
ПЈЕСМА О КОМСКОМ ИСПОСНИКУ	25
Лакић К. Аковић: КРАТКО ЖИТИЈЕ МИЛОША (К)ОБИЛИЋА ..	28
Горан Киковић: "РОДНА ГРУДА... ЧЕКАЛА ТЕ..."	33
ДОБА ЛЕПРШАЊА - "СТОТИНУ ЗАСТАВА"	34
МНОГИ БИ СЕ ПРЕД ЊИМА ПОСТИДИО	35
Петар Рудић: БОШЊАЦИ СУ И БОСАНСКИ ХРИШЋАНИ	37
ЗА БЛИЖЊЕ СВОЈЕ	38
Монахиња Амфилохија: "О, КОСОВО, ГРДНО СУДИЛИШТЕ..." ..	40
ОСВЕШТАНИ ТЕМЕЉИ "ТРОЈАНЕ"	44
Раде Вујисић: АКЦИЈА ЈОШ ТРАЈЕ	45
СОКОЛОВАЦ	45
Добриша Ерић: ЕМИР ТИМУР ГУРГАНИ И СРПСКИ РАТНИЦИ ..	46
Миленка - Циша Чоловић: ИСЦЕЉЕЊЕ	47
Рајко П. Бошковић: НА САВИНОЈ ВОДИ НА СИЊАВИНИ	48
Јован Дујовић: НАУК; ОЛУЈА, ЈУБИЛЕЈ; МЕТОХИЈА; ЈОИЛ	49
Мр Будимир Алексић: СТУДИОЗАН И НОВ ПРИСТУП	50
Уредила Радмила Мишев: СВЕТИ ЈОВАН ДАМАСКИН И ЊЕГОВО ПОСЛУШАЊЕ	52
Радмила Мишев: ТРИ ЗОЈИНЕ ЖЕЉЕ	53
Милица Ђурковић: СВЕВИЋЕ	53
ИЗ ЉЕТОПИСА ЕПАРХИЈЕ	54

Др Драго Ђујић

ЦРНОГОРСКИ ЈЕЗИК - ЛЕКСИКА НЕУКИХ

(Поводом тематског броја часописа "Свевиће", бр. 7. април 2003. год.)

Да је Српска православна црква увијек штитила интересе свога народа доказ је и њена данашња брига за чување српске народности, српског духа и свега што је српско, укључујући и језик, као исконски израз народног бића и памћења. И тек данас можемо да схватимо величину одлуке Иванбега Црнојевића који је 1484. године, када су турске хорде увелико надирале на српске крајеве у Црној Гори и другдје, премјестио Зетску митрополију са Врањине на Цетиње, што су га штитиле околне гудуре од турских насртаја. Тиме је очувао не само Српску цркву у Црној Гори, већ и народ, и прије свега њега, јер се народ око цркве вјековима окупљао, преживљавајући исто као и она све невоље које је доносило вријеме и борећи се за народну слободу и очување вјере и српства.

Ето тако, и данас Митрополија црногорско - приморска и скендеријска бори се за народни дух, штитећи људство од дукљанско - ватиканске пошасте и насртања на православну вјеру у Црној Гори. На удару су два исконска добра српска у Црној Гори - Српска православна црква и српски језик. Општа латинизација у Црној Гори пријети да коначно уништи српски православни дух. Да га затре и Црногорце поунитијати, не би ли се што више одаљили од Српства у цјелини, посебно од Србије. Све више се шире мишљења о постајању некаквог црногорског језика, који је, кажу, исто што и српски, али нација има право и у језику на сопствено име. Тиме се жели да се језик у Црној Гори издвоји од самога себе, из српскога језика, за који се у Црној Гори и једино вјековима зна.

Жели се, наиме, расрбити оно што је вјекovima било најсрпскије у нашем народу, а то је Црна Гора, и не само подручје тзв. Старе Црне Горе, него и свих црногорских Брда, Боке и Приморја. За то су нам докази сва историја овога подручја и свака мисао у главама људи, ма-

кар оних православне вјере. Отуда тзв. мондијалисти, тј. припадници ватиканско - дукљанске идеологије, настоје да обезвриједе све оно што је у Црној Гори било најсветије вјековима, да ставе у запећак моралне назоре црногорских владика из династије Петровића и свих великих и часних људи из прошлости Црне Горе. Они крвотворе и Петра Првог, и Његоша, и Љубишу, и Марка Миљанова и краља Николу, који су све своје идеале налазили у Српству и српској идеји, који су с поносом сматрали да је Цетиње "српска Спарта", последње уточиште српске славе и величине када им историја није била наклоњена.

Пред нама је број 7 ревије - часописа "Свевиће", органа Будимљанско - никшићке епархије Митрополије црногорско - приморске Српске православне цркве, са темом цијелог броја "Језик и памћење", умјешно компонован и крцат аргументацијом да је српски језик један и да никаква мјеста нема формирању у оквиру некаквог "црногорског језика".

Ту је седамдесетак прилога о српском језику и намјерама дукљано - ватиканаца да створе нов језик, језик који нема и не може имати никакву историјску или научну основу. Међу ауторима су високопреосвештена и свештена лица, ту су научници, писци, умјетници разних усмјерења - и сва њихова размишљања, и аргументација, иду ка томе да се не може говорити ни о каквом "црногорском језику", за то нема осим глупости никаквих разлога, нити аргументата. Дукљанизација има циљ разбијање народног бића и његовог духа, све са намјером да се Црна Гора и Црногорци што више удаље од свога рода.

Заговорници "црногорскога језика" полазе од сопствених схватања (а да ли и убјеђења?!) да постоји некакав општецрногорски језик, при чему мисле на дијалекте. Међутим, заборавља-

ју, или не знају, да на подручју Црне Горе постоје два дијалекатска комплекса, од којих је један, онај источнохерцеговачки (ијекавски) послужио Вуку Караџићу као основа и темељ за формирање српског књижевног језика, са свим особинама које данас српски књижевни језик има, док је други - источноцрногорски, или зетско - подловћенски, или зетско - јужносанџачки, којему недостају особине које има српски језик - недостају му падежи, акценти, глаголски облици и друге језичке појаве које улазе у основу књижевног језика.

Истина је да се у свим црногорским говорима појављују, и чују, гласови с, з и понегдје з, као што то бива у свим осталим ијекавским штокавским говорима, али то није никакав разлог да се говори о стандарду ових гласова, јер они нијесу фонеме, будући да у књижевном језику и уопште у новоштокавским говорима имају вриједности које су прихваћене као стандард - у замјенама тих гласова другима. Ако би се ти гласови узели као стандардни, онда бисмо добили језик који би се односио на све ијекавске говоре српскога језика, па би било апсурдно да се тај нови језик назове по релативно малој територији: зашто се не би називао херцеговачко - крајишки, или западносрбијански или слично. Зашто управо црногорски кад у том замишљеном језику нема ни једне особине која се не би нашла у осталим ијекавским говорима српскога језика.

Дијалекатска разуђеност говора у Црној Гори је толико велика да се "средина" по моделу "опћене правилности", не би могла никако наћи. Ради се о говорима с различитим стањима - од падежног до акценатског, итд. Књижевни језик у Црној Гори је исто што и књижевни језик у Херцеговини, Босанској крајини, Лици, Банији, Кордуну, Книнској крајини; у њему нема особина које нема књижевни језик наведених области. А што се лексике тиче, и даље сам за став да је "ријеч свачија", била она архаична, савремена или новостворена, и она је на неки начин јединствена у цијелом српском језику. Тзв. дукљанци би рекли да, нпр., ријеч **макања**

припада само "црногорском језику", јер не знају да се та ријеч јавља у свим говорима српскога језика, посебно можда у говорима источне и јужне Србије. Таква је судбина цјелокупне лексике српскога језика, и она ни у ком случају не може бити диференцијални знак за обиљежавање самосталности језика. Друга је ствар што неуки измишљају лексику и друге језичке особине и проглашавају их за посебно црногорске. Зато понављам: ништа у говорима Црне Горе и у српском књижевном језику у Црној Гори не постоји што се не би нашло и на другим просторима српскога језика!

А да је немогуће направити некакав црногорски језик на основу дијалеката и говора, може илустровати следећи примјер:

Илија је дошао	Ил'ија је доша
Илија је дошџ	Ил'ија је доша
Илија је дошаџ	Ил'ија е дошаџ
Илија је доша	Илија је доша
Илија је дошан	Илија е доша

Илија је дошџ, итд., итд., такорећи у недоглед, зависно од говора и краја, гдје се види разноврсност акцената, природа гласова и њихово умекшавање којег нема у књижевном језику, изговор завршне секвенце -ао, назализација рефлекса полугласа и сл.

Ништа ту општецрногорско нема, осим што је општецрногорска дијалекатска раслојеност високог ранга, која не би могла довести до уопштавања при иоле озбиљнијем разматрању језичких чињеница. Вукову "опћену правилност" прошли су сви језици који су стандардизовани на основу дијалеката, па би све оно што није општа карактеристика морало да отпадне при свакој стандардизацији новог језика, и тада бисмо добили оно што већ имамо у српском језику, у засјенак би пошле све тзв. црногорске говорне односно језичке карактеристике.

Али, ми смо изгледа мајстори за апсурде и глупости!